



НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЈА НА ФАРМЕРИ

Сè е до климатски-паметно земјоделство

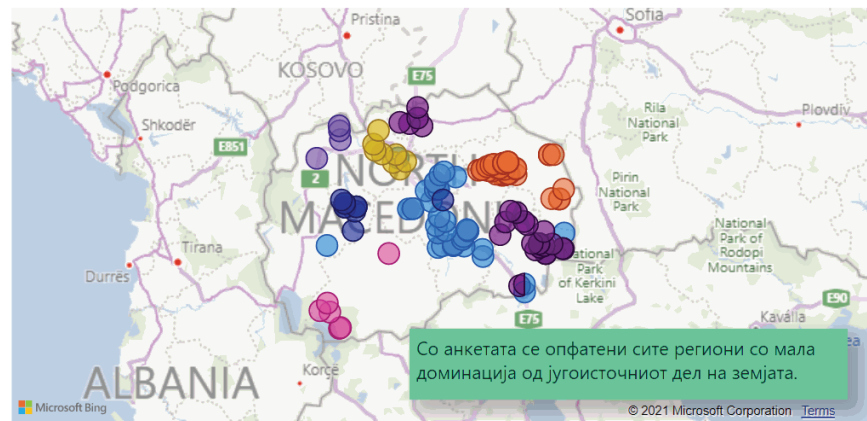
Климатски-паметно земјоделство - Оцена за одржливост на фармите

За да се осигура обезбедност со храна и одржливо управување со природните ресурси во контекст на големена фреквенција и интензитет на климатски шокови/ промени, од суштинско значење е транзицијата кон одржливи и отпорни системи за храна, кои се попродуктивни, поефикасни во однос на ресурсите, зачувување и подобрување на природните екосистеми и биодиверзитетот. Примената на одржливи и продуктивни земјоделски практики е особено важно на ниво на фарма, така што разбирањето на потребите на земјоделците за информации и алатки кои се потребни за донесување одлуки на ниво на фарма е од клучно значење. Во рамките на проектот на Организацијата за храна и земјоделство при Обединетите нации (ФАО) „Одржлива продуктивност во земјоделството во контекст на Климатски паметно земјоделство и агрокологија“, Националната федерација на фармери (НФФ) спроведе истражување во октомври 2021 година, со цел да се оценат тековните трендови, главните грижи на земјоделците во Република Северна Македонија, како и информациите и алатките што тие ги користат за усвојување на практики за климатски-паметното земјоделство. Собраните податоци ќе послужат како основа за подобрување на одржливоста на земјоделските стопанства во земјата во контекст на климатски-паметно земјоделство.

ИСТРАЖУВАЊЕ НА ТЕРЕН

Со истражувањето беа опфатени 300 земјоделци на возраст од 22 до 77 години, кои главно одгледуваат овошје, грозје и градинарски производи. Во однос на полот, 25% од испитаниците се жени, а 75% мажи.

ОПФАТЕНИ РЕГИОНИ



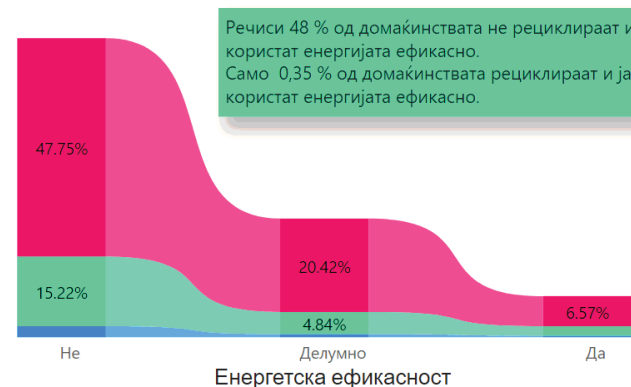
Региони: Вардарски, Западен, Источен, Југо-Источен, Пелагониски, Полог, Скопски

ВОЗДУХ, ЕНЕРГИЈА И РЕЦИКЛИРАЊЕ

Во однос на квалитетот на воздухот и животната средина, согорувањето на остатоците од жетвата не го практикуваат повеќе од 90 % од испитаниците. Рециклирањето се практикува речиси подеднакво од страна на сите возрастни групи, односно околу 22% од сите возрастни групи меѓу 22 и 77 години. Ефикасното користење на енергијата покажува слични резултати, т.е. околу 28% од испитаниците го практикуваат. Електричната енергија е убедливо главен извор на енергија за испитаниците, додека сончевата енергија се користи најмалку, што е една од главните области за подобрување на одржливоста на фармите. Сепак, потребни се сериозни напори за решавање на прашањето на животната средина преку мулти димензионален пристап во земјоделството и руралниот развој.

ДОМАЌИНСТВА СПОРЕД ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И РЕЦИКЛИРАЊЕ

Рециклирање: Да, Делумно, Не

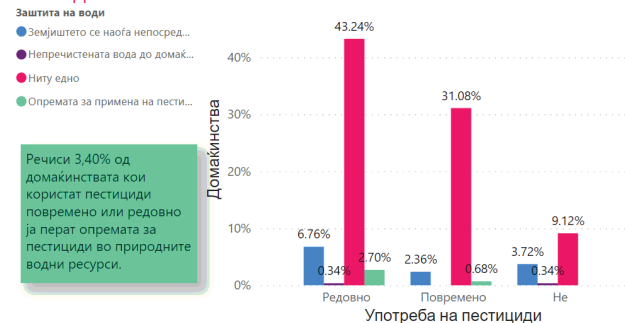


Речиси 48 % од домаќинствата не рециклираат и не ја користат енергијата ефикасно. Само 0,35 % од домаќинствата рециклираат и ја користат енергијата ефикасно.

КОРИСТЕЊЕ НА ВОДА И ПЕСТИЦИДИ

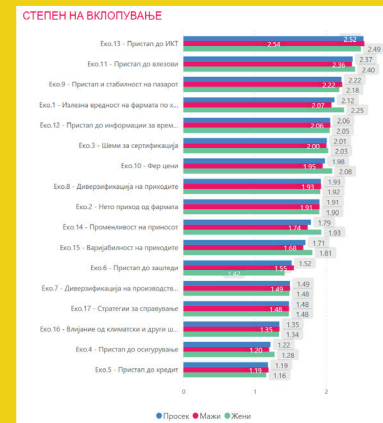
Истражувањето покажува релативно висок процент на испитаници кои користат пестициди и ја измиваат опремата за пестициди во чисти природни извори на вода и реки. (2,70% од испитаните домаќинства редовно користат пестициди, 0,68% од домаќинствата користат пестициди повремено).

ДОМАЌИНСТВА СПОРЕД УПОТРЕБА НА ПЕСТИЦИДИ И ЗАШТИТА НА ВОДИ



Речиси 3,40% од домаќинствата кои користат пестициди повремено или редовно ја перат опремата за пестициди во природните водни ресурси.

Економска димензија



Економската анализа покажува дека испитаните земјоделци имаат многу ограничен пристап до финансии. Од една страна, недостасува свест за финансиските инструменти и нивна реална поддршка во развој на земјоделството; додека од друга страна, достапните финансиски производи не се во согласност со потребите на земјоделците. Мажите земјоделци имаат малку подобар пристап до финансии во споредба со жените земјоделки. Пристапот на земјоделците до информатичките технологии е подобрен, при што многу од нив мораат да стекнат нови дигитални вештини за користење на онлајн платформи за продажба, замена на технологија за производство и размена на искуства за да се надминат предизвиците предизвикани од пандемијата Ковид-19. Повеќето од испитаниците ги користеле социјалните медиуми за информативни цели и споделување на знаење. Подобрен е пристапот до земјоделско осигурување, но само за ограничен тип на производителите, главно производители на овошје и грозје. Приносите, како и приходите, остануваат во голема мера променливи со високи размери. Диверзификацијата на производството кај земјоделските домаќинства е сè уште ниска, што го отежнува надминувањето на периодични потешкотии со готовински текови во целина.

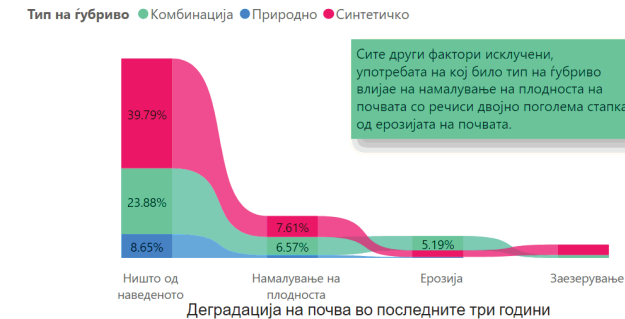
Социјална димензија

Социјалната димензија на истражувањето покажува дека и покрај неволните економски и еколошки услови, руралните средини во Северна Македонија одржуваат високо ниво на општествена одговорност. Нема идентификувани прашања поврзани со принудна работа, детска работа или ограничување на слободата и други човекови права во земјоделството. Сепак, пристапот до социјални услуги во руралните средини е доста ограничен, сè уште има висок процент на рурално население кое потпаѓа под линијата на сиромаштија и сигурноста на храната е сè уште проблем. Родовата еднаквост во руралните области е малку подобрена во последните пет години, но има уште многу да се направи во оваа област.

ДЕГРАДАЦИЈА НА ПОЧВАТА

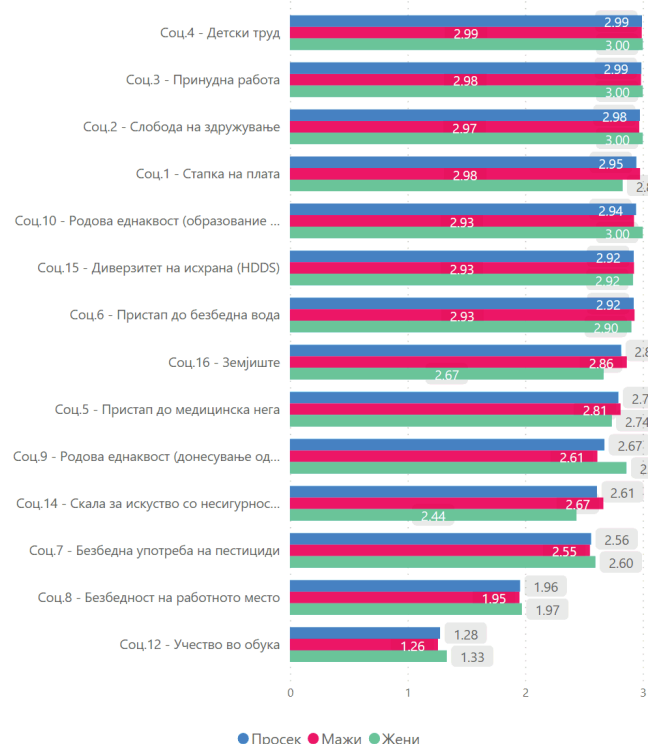
Повеќе од 85% од руралните домаќинства користат некој вид губриво. Со исклучување на други фактори, употребата на губрива потенцијално влијае на деградација на почвата во форма на намалување на нејзината плодност, двојно повеќе одошто влијае на ерозија на почвата (54% наспроти 27% соодветно).

ДОМАЌИНСТВА СПОРЕД ТИП НА ГУБРИВО И ДЕГРАДАЦИЈА НА ПОЧВА



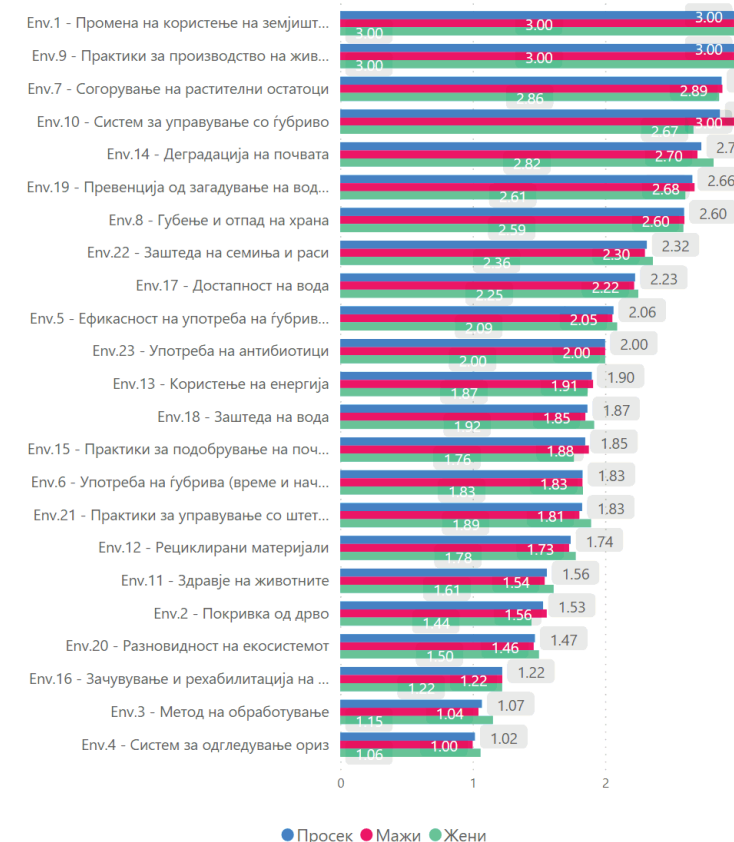
Сите други фактори исклучени, употребата на кој било тип на губриво влијае на намалување на плодноста на почвата со речиси двојно поголема стапка од ерозијата на почвата.

СТЕПЕН НА ВКЛОПУВАЊЕ



Димензија на животна средина

СТЕПЕН НА ВКЛОПУВАЊЕ



Промената на користењето на земјиштето има многу висок индекс, каде што превентивните мерки за деградација на обработливото земјиште се ограничени. Еколошката рамнотежа и зачувувањето на природата се изложени на висок ризик, сè уште има високо загадување на водата, управувањето со губривото е несоодветно, а загубите и отпадот од храна се значајни прашања. Употребата на практики за енергетска ефикасност на ниво на фарма е многу ограничена и деградацијата на почвата е доста изразена, што бара сериозни напори за справување со еколошките предизвици во земјоделскиот сектор со преку мулти димензионален пристап.

ЗАКЛУЧОК

Во однос на економската анализа, истражувањето илустрираше ниски економски перформанси на руралните домаќинства со ограничен пристап до финансии, недостаток на свест за економските инструменти. Деловното планирање на ниво на фарма е многу ретко и финансиските инструменти кои моментално се достапни не се соодветни за потребите на земјоделците. За да преживеат, повеќе од 45% од сите земјоделски домаќинства зависат од други извори на приход. Овде не е вклучено земјоделството, од кои 26% припаѓаат на неземјоделски вработувања како секундарен извор на приход. Социјалната димензија на истражувањето покажува блиски врски меѓу луѓето во руралните средини, речиси и да нема ограничување на слободите и човековите права. Социјалните услуги во руралните области се многу ограничени. Родовата еднаквост и младинските предизвици остануваат главни области за приоритетни активности во руралниот развој. Еколошката димензија од истражувањето покажува дека превентивните мерки за деградација на обработливото земјиште се ограничени, промените на користењето на земјиштето имаат многу висок индекс, еколошката рамнотежа и зачувувањето на природата се изложени на висок ризик. Практиките за енергетска ефикасност се ограничени, додека деградацијата на почвата е доста висока. Јасно е дека ова бара преземање сериозни напори за решавање на еколошката димензија во земјоделството и да се разгледа мулти димензионален пристап во земјоделството и руралниот развој.